

לנו זה עולה יותר

דו"ח ועדת בן-בסט הוא דו"ח מפלה, שמתעלם מהצורך להוריד את נטל המס הכולל בישראל, בהנחה השגויה שהוא אינו גבוה בהרבה מהממוצע במדינות המפותחות

בינואר 2001. לעומת זאת בעניין ביטול הפטור של חצי נקודה לאישה העובדת אין אפליה. הוא חל על כל הנשים העובדות.

כך אירע גם שהוועדה, שהבינה כי אין להטיל מס על תר-כניות חיסכון קיימות, קבעה למרות זאת שהמס יוטל החל מתחנת היציאה הראשונה. זהו כמובן אי-צדק משווע ופגיעה בחוסכים שאינם מתכוונים למשוך את כספם בתחנת הי-ציאה. אך הלהיטות של האוצר לזכות בכספם האפילה על דרישות ההגיינות.

הוועדה הצביעה בצדק על העלייה התלולה במיסוי על עבודה שחלה מאז התקבלו המלצות ועדת בן-שחר בשנת 1975. באותה שנה הגיע עובר לדרגת מס של 50 אחוז רק כאשר השתכר פי 3.5 מהשכר הממוצע. כיום הוא מגיע לדר-גת מס זו כבר כאשר הוא משתכר פי 1.5 מהשכר הממוצע. תקרת המס לצורך ביטוח לאומי היתה אז פעמיים השכר המ-מוצע. כיום התקרה היא פי חמישה מהשכר הממוצע במשק.

לפיכך השאלה הגדולה היא: איפה הכסף, לאן זורמים הכספים העצומים הנובעים מהגידול הענק בשיעורי המס, זאת שעה שההשקעה בתשתיות בישראל נמוכה ועל מצב הכבישים והרכבות אין צורך להרחיב את הריבור.

התשובה בעיקרה היא שחלק מהכסף הופנה להקלות מס-ייתמות במס ולמימון ביטוח בריאות ממלכתי. אולם עיקרו הופנה להתנחלויות ולאחזקת השטחים; למה שמכונה תש-לומי העברה שחלק נכבד מהם מוענק למיגור החרדי; לגיי-דול הוצאות המנגנון הצעיר.

בתוך השנה הראשונה לקיומה המחישה לנו ממשלת ברק כיצד פועל התהליך. מספר שרי הממשלה הוגדל מ-18 ל-24, ונתבשרנו על הזרמת כספים משמעותית לזרם החינוך החרדי של ש"ס. בד בבד הגדילה הממשלה את המס על עבו-דה על-ידי העלאת תקרת הביטוח הלאומי מפי ארבעה לפי חמישה מהשכר הממוצע במשק. כעת זוועקת ממשלה זו שה-מס על עבודה, שהיא עצמה תרמה להעלאתו, גבוה מדי.

הכותב הוא פרופסור בפקולטה למשפטים, אוניברסיטת ת"א

השגיאה הראשונה בתחום הרפורמה במס נעוצה במינוי ועדה בראשות מנכ"ל משרד האוצר. ועדה כזו איננה יכולה לזכות במידת האמון הציבורי לה זכתה בשעתה ועדת בן-שחר, מה שגם שהמלצותיה מצביעות על כך שרוב האוצר שר-רה עליהן.

דו"ח הוועדה עצמו מושתת לדעתי על הנחות שגויות. הוא מניח שנטל המס הכולל בישראל, כאחוז מהתוצר המקומי הגר-למי, הוא 39.44 אחוז בלבד, והוא גבוה רק במעט מהממוצע במדינות המפותחות בהן הוא עומד על 37.7 אחוז. החישוב מתעלם לחלוטין מהמס הכבד, ברמות שירות חובה ומילואים בצה"ל, שחלק נכבד מהציבור נושא בו, שעה שהמיגור החרדי פטור ממנו. מעבר לכל מה שכרוך בשירות חובה של שלוש שנים, הרי הוא בגדר מס של למעלה מ-200 אלף שקל (מחושב לפי שכר ממוצע של 6,000 שקל בחודש). לכך מצטרפת העיר-בדראשין בישראל פנסיה ממלכתית, וקצבת הוויקנה של הבי-טוח הלאומי היא לעג לרש. זאת שעה שכרבות מהמדינות המ-פותחות - שביחס אליהן נעשתה ההשוואה - יש פנסיה כזו.

בישראל נדרש אפוא העובר שאיננו נהנה מפנסיה תק-ציבית להפריש כספים לתוכנית פנסיה או לחיסכון אחר לעת זיקנה. בישראל גם נדרש הסטודנט לשלם שכר לימוד באוניברסיטאות, שעה שבמדינות רבות אחרות הוא פטור מכך. המסקנה היא אפוא שנטל המס בישראל הוא מן הגבו-רים, ואולי הגבוה ביותר, במדינות המפותחות.

אולם הדו"ח מתעלם מהצורך להוריד את נטל המס הכז-ל. הוא מתמקד באפליה בין מיסוי הון למיסוי על עבודה, מתעלם כמעט לחלוטין מהאפליה בין המיגורים בחברה הי-שראלית, מניח שבפניו "משחק סכום אפס", כלומר שעל כל הקלה במס יש לקבוע מס אחר ש"יפצה" את האוצר על ההפ-סד, וכי המס הנוסף יוטל בעיקרו של דבר על המיגור שנו-שא, או שנשא בעבר, בעיקר הנטל.

התוצאה היא, בין היתר, המלצה שלפיה יינתנו שתי נקר-רות זיכוי לאם עובדת שלה ילד מתחת לגיל שש, אך זאת רק לגבי ילדים שייולדו החל מ-1.1.2001. כך תיווצר אפ-י"ה בין אישה שילדה ברצמבר 2000 לבין חברתה שילדה